

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
45Гж2 411/25
30.10.2025. године
Н и ш

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, у већу састављеном од судија Миљане Стојковић, председника већа, Снежане Тодоровић и Сање Костић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., ул. ... бр. .../..., ЈМБГ ..., чији је пуномоћник Биљана Б. Јовановић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., ул. ... бр. .../..., ЈМБГ ..., чији је пуномоћник Оливер Ињац, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Основног суда у Нишу 5П2 бр.773/2024 од 21.07.2025.године, у седници већа одржаној дана 30.10.2025.године, донео је:

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Нишу 5 П2 бр.773/2024 од 21.07.2025.године у ставу другом и трећем изреке и предмет у том делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом, ставом првим изреке одбијен је приговор литиспендеције истакнут од стране тужене ББ из Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца АА из .. према туженој ББ из ... којим је тражио да се малолетна деца странака ВВ, рођен 2009. године, малолетна ГГ, рођена 2013. године и малолетна ДД рођена 2017. године повере на самостално вршење родитељског права тужиоцу, да се уреди одржавање личних односа између тужене, као мајке, са малолетном децом, као и да се обавезе тужена да на име свог дела доприноса плаћа месечно износ од 18.000,00 динара за ВВ, износ од 13% за ГГ и износ од 12% за ДД, од нето зараде коју остварује умањене за порезе и доприносе за обавезно осигурање уплатом на текући рачун законског заступника малолетне деце до 10. у месецу за текући месец почев од дана подношења тужбе па убудуће, те да се на тај начин измени пресуда Основног суда у Нишу 3 П2 590/22 од 28.10.2022. године. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против првостепене пресуде жалбу је изјавио тужилац побијајући је у ставу другом и трећем изреке због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права с предлогом да другостепени суд у побијаном деловима првостепену пресуду преиначи и усвоји тужбени захтев у односу на мал. ВВ као и да обавезе тужену да му надокнади све трошкове парничног поступка или исту укине и врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

У одговору на жалбу тужена је оспорила основаност жалбених навода, с предлогом да другостепени суд жалбу тужиоца одбије као неосновану а првостепену пресуду потврди у побијаним деловима.

Испитујући првостепену пресуду у побијаним деловима, сходно одредби чл. 386. Закона о парничном поступку, Апелациони суд је нашао да је жалба тужиоца основана.

Првостепена пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2 тач. 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности, али иста захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из чл. 374 ст.2 тач.12 ЗПП, у ставу другом изреке којим је одлучено у односу на мал. ВВ, на коју битну повреду се жалбом тужиоца указује, јер су у том делу о битним чињеницама дати нејасни и недовољни разлози, а дати разлози су противречни.

Према чињеничном стању на коме је првостепени суд засновао своју одлуку, пресудом Основног суда у Нишу 3 П2 бр. 483/21 од 23.06.2021. године ставом 1. изреке разведен је брак тужиље ББ и туженог АА из ..., ставом другим изреке утврђено је да ће родитељи вршити заједничко родитељско право над заједничком малолетном децом ВВ, ГГ и ДД, те да ће пребивалиште мал. деце бити на адреси мајке, ставом трећим изреке уређен је начин одржавања личних односа између АА као оца и заједничке мал. деце. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да на име доприноса за издржавање заједничке мал. деце ВВ, ГГ и ДД плаћа износ од по 10.000.00 динара, укупно 30.000,00 динара на текући рачун законског заступника мал. деце. Правноснажном пресудом Основног суда у Нишу 3П2 590/2022 од 28.10.2022. године одбијен је тужбени захтев тужиоца-противтуженог против туженог-противтужиљи АА према туженој - противтужиљи ББ којим је тражио да се мал. деца странака ВВ, ГГ и ДД повере на самостално вршење родитељског права оцу тужиоцу-противтуженом, ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца-противтуженог којим је тражио да се виђање тужене - противтужиље са мал. децом одвија по договору странака и у складу са жељама и потребама деце, ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца-противтуженог којим је тражио да тужена-противтужиља доприноси издржавању мал. деце сразмерно својим могућностима, ставом четвртим изреке усвојен је тужбени захтев тужене-противтужиље па су мал. деца странака ВВ, ГГ и ДД поверена туженој-противтужиљи на самостално вршење родитељског права, ставом петим изреке уређен је начин одржавања личних односа између тужиоца - противтуженог и мал. деце, ставом шестим изреке измењена је пресуда 3 П2 бр. 483/21 од 23.06.2021. године. Пресудом Основног суда у Нишу 2 П2 бр. 716/23 од 01.04.2024. године ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев мал. тужилаца ВВ, ГГ и ДД из .. па је измењена пресуда Основног суда у Нишу 3 П2 бр. 483/21 од 23.06.2021. године у ставу четртом изреке пресуде и обавезан тужени АА да на име свог дела доприноса у издржавању мал. тужилаца плаћа месечно износ од 15 % од зараде за ВВ, износ од 13% за ГГ и износ од 12% за ДД, уплатом на текући рачун законског заступника мал. тужилаца мајке ББ. Центар за социјални рад „ ..." ... је у свом изјашњењу број .../... од 02.07.2025. године навео да мајка ББ испољава одговорно и савесно родитељско ангажовање засновано на успостављеном ауторитету који је негован подржавајућим односом, изграђеним поверењем и континуираним одговарањем на све потребе деце, уз препознати ризик од тешкоћа у родитељству и потпуним васпитним утицајем на мал.

ВВ услед горе описаних односа и поступка мал. ВВ. По мишљењу Центра вршење родитељског права над девојчицама од стране мајке је неупитно према мишљењу стручног тима, с обзиром на компетенције и квалитет досадашњег родитељства мајке, док је отац АА непосредном бригом и старањем о мал. ВВ истакао способност да се стара о базичним потребама мал. ВВ, да уложи напоре да постави правилне границе, дефинишући очекивања од мал. ВВ у погледу образовања, подстичући већи степен самосталности постепеним, резервисаним и одвојеним васпитним интервенцијама, уз јасно истакнут ризик негујућег негативизма мал. ВВ према мајци, ризике по задовољење емоционалних потреба мал. ВВ, али и могуће васпитне изазове и тешкоће продуктиване дисбалансом моћи у односу родитељ - дете. Вршење родитељског права над мал. ВВ од стране оца не представља ризик по безбедност и задовољење базичних потреба, али је компромитовано занемаривање емоционалних потреба дечака, закључио је Центар. Мал. ВВ се пред органом старатељства изјаснио да жели да живи код оца уз образложење да код оца има више „слободе“, добија „више ствари“, „лепше му је“ и тако даље настојећи да укаже да актуелно већу пажњу добија од оца. Такође, изјашњава се да мајку жели да виђа кад он хоће., кад он буде пожелео, без смислених образложења због чега актуелно не остварује контакте, а што је последица продуктиване и подржане љутње према мајци, па овако формирано изјашњење продукт је делом подржавајућег односа према негативизму мал. ВВ у односу на ауторитет мајке, што његово изјашњење компромитује у делу потпуне аутентичности, слободе у изношењу истог и у смислу најбољег интереса, те се као такво препознаје као ризик даљег отуђујућег односа према мајци, задовољења емоционалних и виши развојних потреба мал. ВВ. Из исказа парничних странака утврђено је да мал. ВВ и даље живи са оцем, а да са мајком не остварује комуникацију. Мал. ВВ, рођен је 2009 године и прво је дете по реду рођења родитеља, док су ГГ и ДД млађе од њега.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да се нису стекли услови за измену раније одлуке о повери малолетне деце ВВ, ГГ и ДД, односно да није дошло до промена које изискују потребу измене одлуке о поверавању деце на самостално вршење родитељског права у односу на ранију судску одлуку, којом су малолетна деца поверена мајци, те да самим тим није дошло ни до промена које изискују потребу измене одлуке о начину одржавања личних контаката мал. детета са родитељем коме није поверен и одлуке о доприносу на име издржавања, услед чега је првостепени суд, позивајући се на одредбе чл. 61. ст. 1., чл. 65. и чл. 77. ст. 3. Породичног закона одлучио као у ставу другом изреке побијане пресуде.

Апелациони суд налази да се, имајући у виду утврђено чињенично стање, као и стање у списима предмета, за сада не може прихватити као правилан закључак првостепеног суда у погледу одлуке којим је одбијен тужбени захтев тужиоца да се измени одлука о повери мал. ВВ њему, а самим тим ни одлука којом је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио уређење модела виђења између малолетног ВВ са родитељем са којим не живи као ни одлука о доприносу на име издржавања у односу на мал. ВВ. Поред наведеног, не може се за сада прихватити ни правилност одлуке којом је мериторно одлучено о захтеву тужиоца у односу на ћерке ГГ и ДД.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о правима детета (Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима детета („Службени гласник СФРЈ“-међународни уговори, бр. 15/90 „Службени гласник СРЈ“-међународни уговори, бр. 4/96 и 2/97), прописано је да у свим активностима које се тичу деце, без обзира на то да

ли их предузимају јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела, најбољи интереси детета биће од првенственог значаја. Државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и преузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (став 2.). Ова обавеза преузета је и чланом 6. став 1. Породичног закона, којом је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

Приликом одлучивања о захтеву тужиоца да се измени претходна одлука о вршењу родитељског права над мал. ВВ, првостепени суд се позвао на одредбу чл. 65 Породичног закона, према којој дете које је навршило 10-ту годину живота може слободно и непосредно изразити своје мишљење, коме се мора посветити дужна пажња у свим питањима која га се тичу и свим поступцима у којима се одлучује о његовим правима, а у складу са годинама и зрелашћу детета. На овај начин, закон прописује право детета да изрази мишљење, коме мора да се посвети пажња, али које није обавезујуће за суд, јер се оно мора ценити у оквиру стандарда најбољег интереса детета.

Међутим, приликом одлучивања, првостепени суд није на правилан и адекватан начин ценио чињеницу да је малолетни ВВ у време давања изјаве да жели да живи са оцем имао 16 година, те да се у конкретном случају има применити одредба члана 60 ст. 4 Породичног закона, којим је прописано да дете које навршило 15. годину живота и које је способно за расуђивање може одлучити са којим ће родитељем живети.

Сходно наведеном, првостепени суд није направио разлику између права детета на слободно изражавање мишљења и права детета које је навршило 15 година да одлучи са којим ће родитељем живети, на шта се основно указује жалбом тужиоца. Наиме, према члану 60 ст.4. Породичног закона, не ради се о мишљењу детета, него о његовој одлуци о томе са којим родитељем жели да живи. За разлику од мишљења детета које није обавезујућег карактера, суд је по правилу дужан да уважи изражену жељу детета које је навршило 15-ту годину живота о томе с којим родитељем жели да живи, уз услов да се ради о детету које је способно за расуђивање.

У конкретном случају, првостепени суд је извео закључак да је мал. ВВ дете које способно за расуђивање, али је погрешно његово изјашњење ценио као жељу, односно мишљење које има посебан значај у оваквим споровима које не обавезује суд и за које је процењено да није у његовим најбољем интересу. Наиме, у овој ситуацији се, како је већ напред наведено, не ради мишљењу и жељи детета већ о његовом праву да само донесе одлуку о томе с којим родитељем ће живети, па су стога нејасни разлози првостепеног суда којима је он своју одлуку засновао на томе да је ВВ мишљење дато у складу са његовим узрасним развојним потребама, потреби идентификације по полу али условљено и детерминисано подржавајућим односом оца према негативизму малолетног ВВ у односу на ауторитет мајке и у контексту латентног осећаја емоционалног условљавања и губитком погодности који је стекао преласком код оца, што компромитује аутентичност његовог изјашњења.

Сходно наведеном, било је потребно расправити са аспекта права детета са

навршених 15 година да донесе одлуку, шта заправо значи компромитована аутентичност његовог изјашњења, да ли се ради о факториму који је утицао на способност дететовог расуђивања или околностима које је суд проценио да нису у оквирима стандарда најбољег интереса детета без обзира на одлуку детета, што првостепени суд није учинио, због чега се првостепена одлука у односу на мал. ВВ, како у погледу одлуке о повери детета тако и у погледу одлуке о начину виђања са родитељем са којим не живи и доприносу за издржавање, не може испитати са становишта правилне примене материјалног права и због непотпуно утврђеног чињеничног стања, па је иста у том делу морала бити укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење. Ово тим пре што првостепени суд за свој закључак да је малолетни ВВ дете способно за расуђивање, није дао ни јасне ни довољне разлоге, а противречно наведеном, његово изјашњење о томе да жели да живи са оцем није ценио као аутентично.

Поред наведеног, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се измени ранија одлука о повери малолетне ГГ и ДД и да се оне повере њему на самостално вршење родитељског права, пропуштајући да цени наводе тужиоца на рочишту за главну расправу од 21.07.2025.године да предлаже да суд усвоји тужбени захтев да се мал. ВВ повери оцу на самостално вршење родитељског права а малолетна ГГ и ДД мајци, на шта се основано жалбом тужиоца такође указује.

У таквој ситуацији било је неопходно разјаснити да ли се ради о изјави о повлачењу тужбе у погледу дела тужбеног захтева који се односи на ГГ и ДД, како се у жалби наводи, у ком случају је требало поступити у смислу чл. 202 ЗПП и позвати тужену да се изјасни да ли пристаје на повлачење тужбе или не, што суд није учинио. У случају да се не ради о повлачењу тужбе, дату изјаву пуномоћника тужиоца је требало ценити онда са аспекта преиначења тужбе и, с обзиром на постојање раније одлуке суда о повери мал. ГГ и ДД мајци на самостално вршење родитељског права, разјашњењу да ли се ради о захтеву о коме је већ правноснажно одлучено, што је првостепени суд такође пропустио да учини. Из наведеног разлога имајући у виду да се жалбом тужиоца указје на пропуст суда да цени предлог тужиоца за доношење одлуке у овој правној ствари на последњем рочишту за расправу, за сада се правилност одлуке којом је мериторно одлучено о првобитном постављеном захтеву тужиоца за измену раније судске одлуке и повери мал. ГГ и ДД не може испитати, због чега је првостепена пресуда и у овом делу морала бити укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка јер иста зависи од коначног исхода парнице.

Решење садржано у ставу првом изреке побијане пресуде жалбом није нападано па исто није ни испитивано.

У поновном поступку, првостепени суд ће имајући у виду примедбе другостепеног суда, пре свега разјаснити шта је у коначном тужбом у овој правној ствари тражено, након чега ће потпуно и правилно утврдити чињенично стање и правилном применом материјалног права поново одлучити о тужбеном захтеву тужиоца, а за своју одлуку ће дати јасне и непротивречене разлоге.

Из напред наведених разлога, сходно чл. 391. и 392. ЗПП одлучено је као у изреци решења.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, дана 30.10.2025.године , 45Гж2 бр.411/25

**Председник већа-судија,
Миљана Стојковић**

**Тачност преписа потврђује
управитељ судске писарнице**